

vexilologie

Zpravodaj Vexilogického klubu při OKD Praha 3,
obsahující odborná pojednání a informace o vlajkách

Dr. Ludvík Mucha - Pavel Fojtik

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

23

A VÝVOJ VLAJEK NA JEJICH ÚZEMÍ

Spojené arabské emiráty (Ittihád al-Imárát al-Arabíja, United Arab Emirates) získaly nezávislost 2.10.1971. Cesta ke vzniku této federace však byla zdlouhavá. Její území dnes tvoří sedm arabských knížectví, která sobě v historii nebyla vždy přátelsky nakloněna. Avšak ani zdánlivě malý počet členů federace nevystihuje složitost místních poměrů. Většina emirátů se skládá z různého počtu vzájemně oddělených enkláv, navíc zde v historii byla vždy i velká řada sporných a neutrálních území mezi členy federace, ale i se sousedními zeměmi (Ománem, Katarom, Saúdskou Arábii a dokonce i Iránem, který v roce 1971 obsadil některé ostrovy). Politický vývoj ovlivňovaný Velkou Británií byl spjat s vývojem místních panovnických rodů. Některé rody, např. kásimovská dynastie, vládly ve více státech, některé zase trpely rozpory ve vlastních řadách. Velká Británie si zde chtěla udržet svůj vliv a nejdéle, podporovala vzájemné nesváry mezi jednotlivými státečky, svou roli v územních požadavcích sehrál samozřejmě i objevropy.

Otevřené vojenské akce zahájila Velká Británie proti zdejším vládcům už v roce 1809. V roce 1815 znova vyslala do této oblasti velkou eskadru lodí a v září 1819 námořním bombardováním zlomila odpor města Rás al-Chajma a obsadila je pod záminkou potlačení protibritského pirátství, jehož centrem toto tzv. Pirátské pobřeží (Pirate Coast) skutečně bylo, pravým cílem však bylo zajistění této strategicky důležité oblasti. Výsledkem bylo, že vládcové pobřežních knížectví byli donuceni 8.1.1820 podepsat smlouvu o odřeknutí se pirátství i vzájemného pře-

padání se z moře, což se považovalo za příčinu pirátství. Proto museli panovníci slíbit, že budou pirátství sami potlačovat. Pak byla ovšem smlouva porušena a nové uzavírány v letech 1835, 1843 a znova 1853, kdy bylo ujednání z roku 1820 prodlouženo na "věčné časy". Na oplatku se Britové zavázali nevměšovat se do vnitřních záležitostí jednotlivých státečků. Od r. 1835 se pro tuto oblast používal název Smluvní Omán (Trucial Oman či Trucial Coast), naznačující i dřívější vztahy a přináležitost k Ománu. Za to, že sultáni a šejchové vzdali výnosného pirátství, dostalo se jim od Velké Británie různých subsiidí, což vedlo nakonec r. 1892 (po předchozích smlouvách z let 1856 a 1873) ke zřízení přímé britské "ochrany" (statut "protected states"). Vládcev státečků se tehdy zavázali, že oni ani jejich nástupci neuzařou žádnou jinou dohodu s jinou velmoci kromě Velké Británie a že nikomu nepodstoupí ani část svého území. Pod záminkou "nevmešování" odmítla Velká Británie dokonce i vymezit hranice mezi jednotlivými šejcháty, což vedlo k neustálým sporům a místním konfliktům o pohraniční území.

Počet šejchátů v této oblasti nebyl stálý. V roce 1820 jich smlouvu podepisovalo celkem osm (mimo Bahrajnu, který ovšem zastupoval i Katar), r. 1853 sedm, r. 1914 jich bylo dokonce jen pět a v roce 1953 sedm. Katar je původně do námořní smlouvy zahrnut pod svrchovaností Bahrajnu. V r. 1856 však bahrajnský panovník zaútočil na Katar na moři, což bylo porušením míru a Velká Británie obě území oddělila. V letech 1871-1913 byl Katar pod tureckou okupaci, ale pak jej Turci opustili pod podmínkou, že nebude připojen k Bahrajnu a zůstane tak mimo Smluvní státy.

První smlouva z roku 1820 stanovila i vzor vlajky pro státy, které ji podepsaly. Byl to červený kus látky s bílým lemováním. Podkladem byly zřejmě tradiční červené vlajky v této oblasti, bílý lem přidali Angličané proto, aby naznačoval, že lod nebo pevnost, která ji vyvěšuje, je Velké Británii přátelsky nakloněna, což bylo počátkem 19. století velmi praktické opatření. Časem však byl tento jednotný vzor z vůle jednotlivých panovníků různě modifikován, třebaže smlouva povolovala jen doplnění nápisem. Původní vlajku přijaly jen státy Rás al-Chajma a Šardža (i když i ony v praxi přešly ze čtvercového na obdélníkové pole).

Bílou barvu ve formě svislého pruhu u žerdi přijaly ostatní zemišky. Teprve asi v padesátých letech došlo k další diferenciaci, jak bude uvedeno dále. Zajímavé a jinak nedoložené změny ukazují poštovní známky a aršík státu Šardža vydané u přiležitosti vzniku Spojených arabských emirátů v roce 1972, na nichž je vyobrazen nový vzhled vlajek Adžmanu, Fudžajry a Umm al-Kuvajnu.

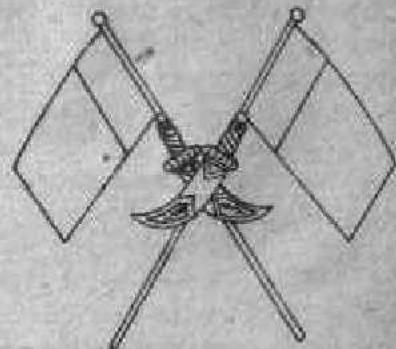
Označení Smluvní Omán u nás budilo dlouho mylný dojem, že se jedná o jednotný útvar, federaci pod britským protektorátem. Ovšem všechny státy si ponechaly svou formální nezávislost nejen vůči Velké Británii, ale i mezi sebou (panovníci vládli prostřednictvím svých tajemníků). Proto také neexistovala pro Smluvní Omán jednotná státní vlajka. Jedinou společnou vlajkou, která se zde nějaký čas neoficiálně používala, byla vlajka tzv. Rady Smluvních států z roku 1962. Tvořil ji obdélníkový list (2:3) rozdělený na tři vodorovné pruhy (1:2:1) - červený, bílý, červený - se zelenou sedmicípou hvězdou uprostřed. Hvězda symbolizovala počet států. Společnou vlajku užívaly po nějaký čas počátkem šedesátých let také státy Šardža a Fudžajra, které vytvořily formální konfederaci. List vlajky byl rozdělen na tři vodorovné pruhy, bílý, červený, bílý, se zeleným lichoběžníkovým polem při žerdi, ve kterém byly pod sebou dvě bílé pěticípé hvězdy, představující dva členy konfederace.

Společná vlajka pro státy Smluvního Ománu se objevuje až v souvislosti se vznikem Spojených arabských emirátů v roce 1971.

Vytvoření federace v této oblasti bylo poprvé dohodnuto 27.2.1968 mezi zástupci smluvních států a také Bahrajnu a Kataru. Dne 3.3. vstoupila v platnost dohoda o vytvoření tzv. Federace arabských emirátů a 30.3. byla vyhlášena první ústava. Nový stát zůstával vůči Velké Británii ve stejném postavení jako předchozí "nezávislé" státečky. Snahu o připojení k nové federaci údajně projevila také oblast měst Saham a Habíra v Ománském sultanátu. Hlavním městem federace byla prohlášena Dubaj. Vlajka tohoto útvaru není známa a pravděpodobně nebyla ani vytvořena. Přesto, že existovala ústava a stát byl vyznačen i na mapách, v praxi vlastně výběc neexistoval. Mezi jednotlivými státy se také projevily rozpory hospodářského rázu. V r. 1970 vyhlásil katarský šejch novou ústavu, která předpokládala

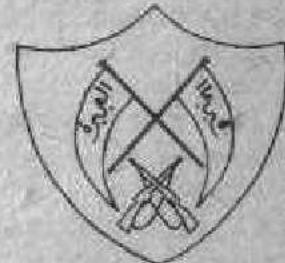
ABU ZABI

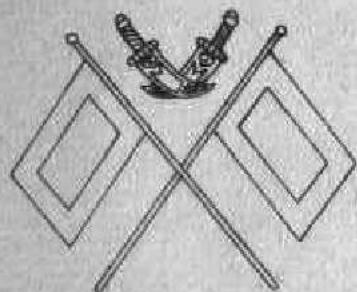
ADZHMAN

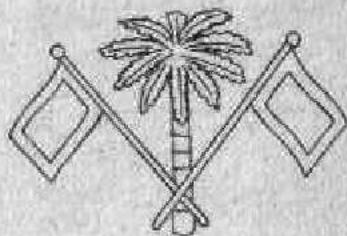
DUBAI

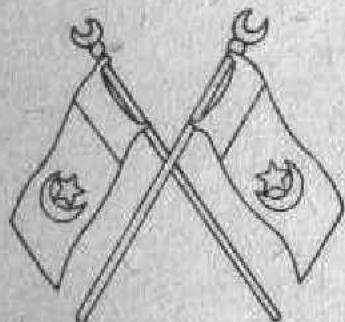
FUDZAJRA

RĀS AL-CHAJMA

SARDŽA

UMM AL-KUVAJN

SPOJENÉ
ARÁBSKÉ EMIRÁTY

katarskou nezávislost mimo federaci a začal se označovat titulem emír; téhož roku proběhlo referendum na Bahrajnských ostrovech, které požadovalo rovněž nezávislost mimo federaci. Nezávislost Bahrajnu byla vyhlášena 14.8.1971, kdy se stal samostatným 1.9. téhož roku. Krátce před těmito akty, 19.7., se v Dubaji sešli představitelé šesti zbylých států Smluvního Ománu - Abú Zabi, Adžmánu, Dubaje, Fudžají, Šardžy a Umm al-Kuvajnu - a rozhodli se vytvořit novou federaci. Sedmý stát, Rás al-Chajma, oznámil, že zůstane mimoni. Dne 2.12.1971 byla slavnostně vyhlášena nezávislost nového státu - Spojených arabských emirátů. Platnost smluv, které byly v minulosti s jednotlivými emiráty uzavřeny, byla zrušena. Hlavním městem federace se stalo Abú Zabi, údajně se hodovalo nové hlavní město El-Ain v oblasti oáz Burajmi. Nyní se podle ústavy předpokládá vybudování hlavního města na hranicích Abú Zabi a Dubaje. Emirát Rás al-Chajma se nakonec rovněž rozhodl do federace vstoupit. Stalo se tak 12.2.1972.

Vlajka Spojených arabských emirátů, vztýčená prvně 1.1.1972, je kombinací panarabských barev. Její list má poměr stran 1:2 a je rozdělen na tři vodorovné pruhy, zelený, bílý a černý, u žerdi je svislý červený pruh. Nová vlajka se podstatně liší od všech dosavadních vlajek v této oblasti. Symbolika barev se dá vztáhnout k dynastiím kalifů. Bílá je barva Ommájovců, zelená Fátimovců, zelená Abbásovců, červená připomíná kalifa Omara I. (nebyla však považována za barvu dynastie). Údaje o šířce červeného pruhu se rozcházejí (1/6 délky - Smith, 1/4 - Bransfield, 1/3 - Crampston).

Státní znak federace má zlatého, heraldicky vpravo hledícího sokola, emblém Kurajšovec, z nichž pocházel prokletý Mohamed. Sokol je odvozen od znaku Abú Zabi a platí za symbol svobody; je také oblíbeným ptákem Arabů, připominkou lovů (sokolnictví). Na hrudi má červený disk obtočený retězem s osmi články, v červeném poli je na modrému poli arabská lodička "dhau" - připomínka významu plavby po moři a minulosti. Sokol drží ve spárech červenou stuhu s bílým arabským nápisem: Ittihád al-Imárát al-Arabíja (Spojené arabské emiráty).

ABÚ ZABI (angl. Abu Dhabi) se $73\ 450\ km^2$ je největší stát federace, tzv. generální smlouvu podepsal v r. 1820. Tvoří ho dnes jednolity územní celek, starší mapy mu přisuzují ještě enklávu zhruba v severní oblasti jižního dílu Rás al-Kajmy. Vlajka emirátu je od února 1958 červená s bílým kantonem u žerdi. Poměr jejich stran je 1:2, kanton zabírá třetinu délky a také šířky listu (podle R.M.Bransfielda však polovinu šířky). Do roku 1958 se užívala červená vlajka s bílým pruhem u žerdi (stejná jako v Adžmánu a Dubaji). Ve státním znaku, známém od r. 1968, je zlatý (někdy stříbrný) sokol stojící na dvou stříbrných dýkách. Za sokolem jsou dvě zkřížené vlajky Abú Zabi a mezi nimi nahore je zelená stuha lemovaná stříbrným ornamentem se stříbrným arabeským nápisem: Hukúma-át Abú Zabi (Vláda Abú Zabi). Barvy odkládají známky Abú Zabi z roku 1968.

ADŽMÁN² (angl. Ajman) je nejmenším státem federace. Má pouze $30\ km^2$, přesto k němu mimo vlastní Adžmán náleží ještě dvě odlehle dependenze Manama a Masfút. Smluvním státem je od r. 1820, někdy byval zmiňován jako závisly na Šardže. Obvykle je pro Adžmán uváděna červená vlajka protáhlého tvaru (1:4, někdy 1:3 i 1:2) s bílým svislým pruhem při žerdi, ahož šířka odpovídá třetině šířky vlajky. Jde tedy o shodu s vlajkou Dubaje. R.M.Bransfield však bez dalšího odvolání uvádí, že u adžmánské vlajky je pruh o něco širší než u dubajské. Na cítevaných šardžských známkách vydaných ku příležitosti vyhlášení federace se však adžmánská vlajka objevuje v jiné podobě: bílý pruh je nahrazen bílým klinem. Na svých mincích používá Adžmán od r. 1969 i státní znak, který tvorí dva zkřížené kinžály stříbrné barvy před dvěma zkříženými adžmánskými vlajkami.

DUBAI (angl. Dubai), druhý největší stát federace, má rozlohu $3\ 750\ km^2$ a patří mu oddělena enkláva s oázou Hadžarajn. Smluvním státem je od roku 1820. Vlajku má totožnou s obvykle uváděnou vlajkou Adžmánu, tj. červený chodélník (1:4 až 1:2) s bílým svislým pruhem při žerdi (1/3 šířky), podle některých pramenů o něco užším než na adžmánské vlajce. Státní znak má oválný štit dělený na dvě poloviny, v horní je loď s bílou plachtou plující na modrých vlnách pod modrou oblohou, v dolní je palma se zelenými listy stojící na bílém pouštním písku, rovněž pod modrou oblohou. Štit obepínají dvě zelené palmovevé atolesti, za ním jsou

dvě zkřížené státní vlajky se zlatými šňůrami u hrotů. Nad štítem je zlatý sokol s rozepjatými křídly, pod štítem je bílá stuha s černým anglickým a arabským názvem státu.

Znak je znám od r. 1970.

FUDŽAJRA (angl. Fujairah) je nejmladším emirátem. Od řezechátu Šardža se oddělila v roce 1952, avšak smluvním státem se stala teprve v roce 1958, takže do té doby byla prakticky plně nezávislá. Jako jediný stát leží na východní straně Musandamského poloostrova. Celkem 1 175 km² velké území emirátu je tvořeno dvěma navzájem nezouvisejícími celky. Vlajka emirátu byla podle starého vzoru celá červená (obvykle uváděný poměr stran je 1:2), na zminěných Šardžských známkách a na státním znaku je ještě doplněna bílým arabským nápisem s názvem státu. Znak tvoří štít staroanglického typu se dvěma zkříženými vlajkami trojúhelníkového tvaru (plamen) s názvem státu, pod vlajkami jsou umístěny dvě zkřížené pušky.

RÁS AL-CHAJMA (angl. Ras al Khaimah) má rozlohu 1 625 km². Skládá se ze dvou oddělených dílů a drobné enklávy s oázou Masafi v severním dílu Fudžajry. Svou nezávislost ztratila začátkem 20. stol., když podlehla Šardža, ale znovu ji nabyla v r. 1919 (podle jiných pramenů 1921), kdy se stala smluvním státem. Do Spojených arabských emirátů se zařadila až 12.2.1972, a to po ujištění, že ani Velká Británie ani žádný arabský stát se nepodílel na přípravě iránského obsazení ostrůvků Velký a Malý Tumb 30.11.1971 v Perském zálivu, které tomuto emirátu patřily. Státní vlajka je typická pro kásimovskou dynasti, která vládne i v emirátu Šardža. Tvoří ji červený, bíle lemovaný obdélník (1:2), původně však byla čtvercová. Dvě zkřížené vlajky, mezi nimiž jsou nahore dvě zkřížené zdobené zakřivené dýky, tvoří státní znak, známý od roku 1969 z místních mincí.

ŠARDŽA (angl. Sharjah) byla smluvním státem od roku 1820. Byl to nejsilnější stát v této oblasti a přímo nebo nepřímo mu v určité době podléhaly i státečky Rás al-Chajma, Adžmán, Umm al-Kuvajn a Fudžajra. Město Šardža bylo po dlouhou dobu sídlem britského politického poradce pro celou oblast Smluvního Ománu. Je to druhý stát kásimovské dynastie. Proto i vlajka byla totičná s vlajkou Rás al-Chajmy. Šlo tedy o červený, bíle lemovaný obdélník (1:2), původně čtverec. V listopadu 1975 přijal místní panovník

za vlajku Šardžý (kterou administrativně i vojensky spojil s federací) vlajku Spojených arabských emirátů. Jednoduchý znak, známý od r. 1969, tvoří dvě zkřížené šardžské vlajky, za nimiž stojí palma s hnědým kmenem a zelenými větvemi. Někdy je možné setkat se i s takovou variantou znaku, kdy je palma umístěna nad vlajkami. Šardža má rozlohu 2600 km² a její území tvoří čtyři oddělené oblasti, vlastní Šardža na západním a tři dependence na východním pobřeží Musandamského poloostrova - Dibba, Chor Fakkán a Kalba, jež jsou někdy označovány též jako východní provincie emirátu. Kalba byla v letech 1937-1951 samostatným smluvním státem, Šardža ji připojila v roce 1952.

UMM AL-KUVAJN (angl. Umm al Qiwain) má rozlohu pouze 750 kilometrů čtverečních a tvoří jen jednotné území. Smluvním státem je od r. 1820. Před rokem 1869 a znova v letech 1900-1910 byl součástí šardžského šejchátu. Státní vlajka je červený obdélník (3:5) s bílým pruhem při řidiči, širokým 1/5 až 1/6 délky. Od 9.3. 1961 je ve střední části červeného pole bílý půlměsíc s bílou pěticípou hvězdou. Obvykle je půlměsíc orientován oběma cípy k řidiči. Již zmíněné šardžské známky uvádějí půlměsíc ležící otočený růžiky k hornímu okraji vlajky. Státní znak v červené barvě tvoří pouze dvě zkřížené státní vlajky, jejichž řídce jsou zakončeny půlměsíci.

Mnohé údaje kolem vlajek jednotlivých státečků jsou stále nejasné, zejména přesné poměry stran; vlajky jsou zřejmě vyráběny bez ohledu na proporce a přesný vzhled (což by potvrzovaly i šardžské známky). Zdánlivě jednoduchý vývoj vlajek emirátů je ve skutečnosti stejně složitý a zmatený jako celý vývoj této oblasti. I když docházelo k jejich úpravám, nebylo zřejmě období, kdy by každý emirát měl takovou vlastní vlajku, která by nebyla totálně s vlajkou některého sousedního státu. I v průběhu existence Spojených arabských emirátů dochází k pokusům o palácové převraty v jednotlivých státech a zdá se, že se zde ještě setkáme s nejednou vexilologic. změnou.

Hranice na naší mapě jsou pouze přibližné, v terénu dosud nevyznačené. Jejich poslední úprava proběhla dne 20.4.1974 mezi emirátem Abú Zabi a Saúdskou Arábií při hranicích s Katarom. Dřívější hranice se Saúdskou Ará-

bíl vedle zhruba do poloviny katarské hranice, změnou získala Saúdská Arábie přístup k moři po obou stranách katarského poloostrova, ale bez práva na pobřežní vody (viz o tom správu v časopise Horizont č. 36/1976). Za to se vzda- la nároků na cízu Burajmi.

Literatura:

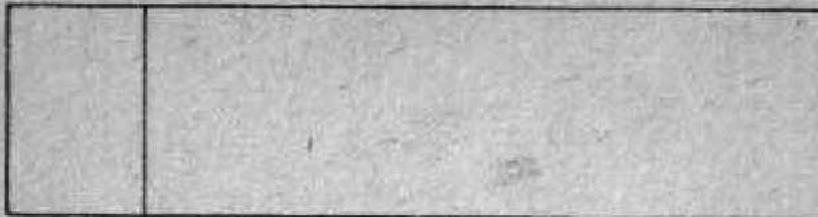
- Federace emirátů Perského zálivu (Svět 1968, str.192-193, Praha 1970).
- The Europa Year Book 1976, sv.2, str.1614-1623, London 1976.
- Neue Zürcher Zeitung, 3.3.1972.
- K.-H.Besmer: Flaggen, Wappen, Daten. Die Staaten der Erde von A - Z, Gütersloh 1975..
- Flagmaster č.5, str.2 a č. 10, str. 4.
- Flag Bulletin I:2 (str.6), III:1 (str.9-10), V:2 (str.6) a XII:2 (str.219-220).
- The Northern Trucial States, Dubai s.d.
- V.L.Bodjanskijs: Knjažecstva Persidskogo záliva, Mojkva 1969.
- A.Malamrid: Political Geography of Trucial' Oman and Qatar (Geogr. Review 1953, str. 194-195).
- Ch.F.Pedersen: Internationales Wappen- und Flaggenlexikon in Farben, Berlin 1970, str. 63.
- R.M.Bransfield: The International Year-Book and Statesmen's Who's Who 1969, Kingston u.T. 1976, 24.vyd. str. 442-443.
- H.D.McWhirter-R.McWhirter: Dunlop Book of Fact, London 1964.
- G.Schön: Weltmünzkatalog XX. Jahrhundert-1974, München 1974.
- Staaten am Arabischen Golf (Zum Kleeblat 1970-71, sv. 8-9).
- W.Smith: Die Zeichen der Menschen und Völker, Luzern 1975, str. 208.
- Flags of the World (Flag Research Center 1965).
- A. Rabbow: dtv-Lexikon politischer Symbole, München 1970, str. 11, 24, 68, 99, 196, 212 a 249.

HISTORIE VZNIKU ARUBSKÉ VLAJKY

V roce 1976 byla na stránkách řady odborných periodik diskutována problematika vzniku arubské vlajky a příčin jejího zavedení. Částečně jsme se i my ve 20. čísle spravodaje o této otázce zmínili; pro její zajímavé politické motivy a řadu dalších informací, které jsme od stištění první informace o vlajce Aruby získali, chosme se k tomuto tématu znova a poněkud podrobněji vrátit.

Roku 1970 se od nejstarší politické strany na Arubě, Arubské lidové strany (Arubaanse Volkspartij, AVP) odtrhly mladší a radikální sily, uasilující o oživení separatistických idejí zakladatele AVP Henry C.A. Emana a o opětné posílení vlivu separatismu. Příslušníci radikálního křídla AVP r. 1971 vytvořili novou politickou stranu, Lidové volební hnutí (Movimiento Electoral di Pueblo, MEP), jehož předseda Gilberto Cross, zvaný Betico, se vrátil k Emanově myšlence odtrhnout Arubu od ostatních Nizozemských Antil. Sloganu MEP o tzv. "statutu aparte" uvěřila převážná většina obyvatel, nespokojená s dosavadní politickou korupcí, a ve volbách r. 1972 a zejména 1974 dosáhlo MEP podstatných volebních úspěchů. Obsadilo ostrovní parlament, tzv. Eilandsraad, a značně domagogickými spůsoby začalo využívat emocí a přísné lidu. Pod heslem "Aruba Arubáncum" sliboval Betico Cross přinést obyvatelům ostrova bohatství, moc a vysokou životní úroveň. Vysbrojen podporou radikalisovaného obyvatelstva, čile investujících obchodníků i některých intelektuálů odmítl Cross zásadně myšlenku participace Aruby na jakémsi Antilské federativní republice, kterou hodlájí ostatní antileště ostrovy vytvořit po osamostatnění a kterou hájí i oposiční arubské strany. Naopak, domagogicky mluvil o "mandátu, který má před lidem" a o "povinnosti před Bohem dát lidu jeho status aparte", tj. oddělení od ostatních ostrovů Nizozemských Antil.

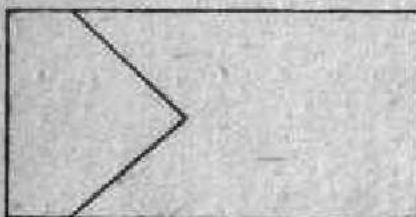
Jednou z cest, již chtěl Cross rozdýchat lidové výšně ve snaze odtrhnout Arubu, byla otázka vytvoření vlastní arubské vlajky, kterou otevřel v lednu 1976. Rozhodnutím arubské ostrovní vlády (tzv. Bestuurscollege) z 21.1.1976 byla dekretem č. 588/1976 ustavena tzv.

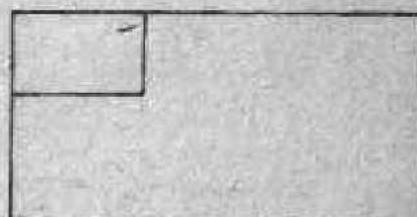
ABU DHABI

DUBAJ

ABU DHABI do roku 1958 - bez udání poměru
UMM AL-KUWAJN do roku 1961 - bez udání poměru

ABU DHABI - varianta podle poštovních známek

ABU DHABI od roku 1958

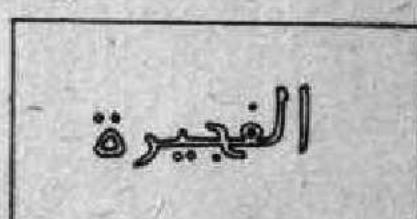
UMM AL-KUWAJN od roku 1961

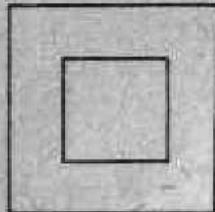
UMM AL-KUWAJN - varianta podle poštovních známek

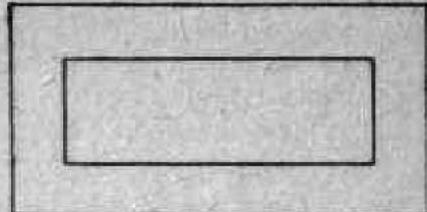
FUJAIRAH od roku 1952

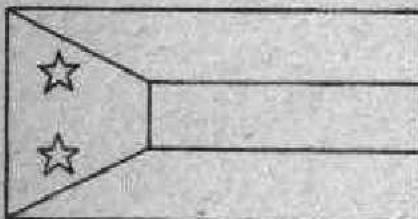
FUJAIRAH - varianta podle poštovních známek

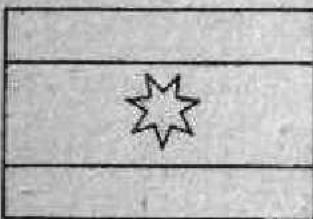
SMLUVNÍ STÁTY podle smlouvy
z roku 1920, přijeté státy
RÁS AL-CHAJMA a ŠARDŽA

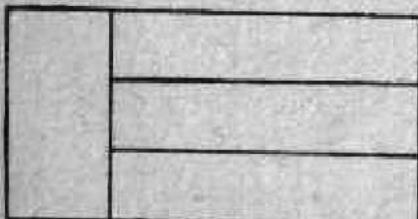
RÁS AL-CHAJMA /novější podoba/
ŠARDŽA /novější podoba do r. 1975/

KONFEDERACE ŠARDŽA - FUDŽAJHA

RADA SMLUVNÍCH STÁTŮ

SPOLEVNÉ ARABSKÉ ENTRÁTY

VÝBĚR Z ARŠÍKU S POŠTOVNÍ
ZNÁMKOU ŠARDŽY Z ROKU 1972

vlajková komise, která měla řídit současně vyhlášenou soutěž na vytvoření arubské vlajky. Účastníci této komise byli Bettico Croes, ředitel Střediska pro výzkum vlajek (FRC) dr. Whitney Smith a jeho spolupracovnice Sarah Bollingerová. Mezi arubskými školami a jinými institucemi byla propagována účast maximálního počtu návrhů na novou vlajku. Organizátorem soutěže šlo především o to, aby mohli demonstrovat velký zájem obyvatelstva a masovou podporu své myšlenky. Celkem bylo přijato přes 700 návrhů.

Opoziční strany na Arubě i ústřední antilská vláda však odmítly myšlenku vlastní arubské vlajky a především způsob, jakým byla tato vlajka vybrána. Postavily se proti mocenskému prosazování vůle jedné politické strany, resp. vůdce jedné politické strany, na vrub názoru ostatních politických sil a bez ohledu na přání obyvatelstva. Vlastenecká strana Aruby (Patriotisch Partij van Aruba) a Arabská lidová strana své odmítavé stanovisko vysvětlovaly především nelegitimiti provedených opatření při přípravě i průběhu soutěže na arubskou vlajku a hymnu a jejich nedostatečnou konzultaci s ústřední vládou a ostrovním parlamentem, faktickým nezájmem obyvatel o tuto otázkou, který ani halasné kampaně ve sdělovacích prostředcích nedokázala rozptýlit, zneužitím společenského citení obyvatelstva pro úské mocenské cíle a především obavou, že inaugurace arubské vlajky a hymny bude snažit k jednostrannému vyhlášení samostatnosti.

Také zákulisní machinace při rozhodování o vítězném návrhu nakonec vrhly na celou záležitost podivné světle.

Dne 26.2.1976 seznámila vlajková komise ostrovní vládu se svými závěry, které byly projednány 3.3.1976 parlamentem. Vlajková komise nejprve předložila svůj návrh, resp. ten, který byl pro ni z více než sedmi let návrhů nejpřijatelnější, a dvě další alternativy. Parlament, ovládaný MEP, však požádal komisi, aby své rozhodnutí ještě jednou zvážila a znova přehlédlia všechny podané návrhy. Komise posela své původně pevně určené zásady změnit v tom smyslu, že nevybere nejlepší návrh, ale konečně slovo bude mít ostrovní vláda, které musí být předloženo minimálně 5 a maximálně 10 návrhů. Ve dnech 5. a 6.3. se tedy vlajková komise sešla znovu a ve spolupráci se S. Bollingerovou kriticky posoudila

všechny zaslané návrhy, včetně několika, jež byly komisi předány přímo ostrovní vládou. Po tomto sevrubném posouzení bylo vybráno asi 15 návrhů, ale na doporučení paní Bollingerové, která se o každém z nich telefonicky radila s W. Smithem, byly všechny zamítnuty jako nevhodné pro vlajku Aruby. A opět vlajková komise překročila pravidla konkursu, když sama vypracovala 8 návrhů, z nichž 6 bylo téměř stejných a 2 obměnami "již zamítnutých návrhů". Ostrovní vláda nakonec vybrala a parlament na veřejném zasedání 16.3.1976 rozhodnutím č. 2509/1976 schválil, že vlajkou Aruby bude vlajka navržená vlajkovou komisi na poradě 8.3.1976 v podobě, jak níže uvedeno, že toto rozhodnutí bude naprodleně publikováno ve věstníku Aruby "Afkondigingsblad" a že budou stanoveny zásady používání vlajky, které budou zveřejněny ve stejném věstníku. Tak se vlastně úřast řady arubských institucí - ne-li celé soutěž - staly nepotřebnými.

Úřední popis přijaté vlajky je následující:

Vlajka Aruby je obdélníková a má žlutou, modrou, červenou a bílou barvu. Poměr šířky k délce vlajky je 2:3. Barvou vlajkového listu je Larkspur, podobající se barvě č. 196 podle "British Colour Council Dictionary of Colour Standards", známé jako tzv. United Nations Blue. Žlutá barva pruhů je v tomtéž prameni popisána pod č. 113 jako tzv. Bunting Yellow. Červená barva hvězdy odpovídá barvě č. 210, jako tzv. Union Jack Red; hvězda je orámována bílou dle č. 1 cit.slovníku.*

Vlajková komise při předložení svého návrhu vysvětlila jeho symboliku následovně: a) čtyřcípá hvězda symbolizuje skutečnost, že na Arubě žijí lidé ze všech čtyř světových stran a tvorí zde jediný celek, jakož i fakt, že na Arubě se používá 4 hlavních jazyků: papiamenta, holandštiny, španělštiny a angličtiny; b) pruhy symbolizují oddělení ostrova Aruby od ostatních (viz myšlenka "statutu aparte" - jm), ale neznamenají odtažitost a izolaci vůči jiným státům a národům; c) žlutá barva horního pruhu symbolizuje slunce a turistický, zároveň žlutý dolní pruh je symbolem dřívější těžby zlata a fosfátů a dosud

+) kresba a popis vlajky Aruby viz Vexilologie č. 20, s. 267 a 276.

rozvinutého pěstování a spracování aloe; d) červená barva je symbolem klasické hrnčířské výroby a výroby šarlatové barvy; e) bílá barva symbolizuje pláže, lemuječí ostrov Arubu; f) modrá barva je barvou moře, naděje a víry. Tento výklad symboliky arubské vlajky se poněkud liší od informace, kterou jsme uveřejnili ve Vexilologii č.20, s. 276, a jež čerpala z původních arubských pramenů. Lze mit za to, že nejnovější výklad symboliky je nejsprávnější, neboť z něho vycházela odborná vlajková komise při spracování akceptovaného návrhu.

Ačkoliv vlajková komise byla zřejmě pod vlivem určitých politických názorů, ke svému úkolu přistoupila odpovědně a se zřejmou profesionální eruditcí, neboť z její "dílny" vyšla vlajka nejen odborně i esteticky zdařilá, ale i zřetelně navazující na znak ostrova, z něhož je organicky odvozena.

Arubský znak, zavedený r. 1951, kdy byla jednotlivým ostrovům Nizozemských Antil udělena podle tzv. Kilandens Regeling Nederlandse Antillen vnitřní autonomie a práva na vlastní vládu, tvoří štit rozdělený bílým svatojiřským křížem na čtyři pole. V prvním poli je na modrém podkladě zlatá rostlina aloe, symbol rozšířeného pěstování této plodiny; v druhém poli zlaté barvy je zobrazen zelený ostrov na šesti střídavě modrých a bílých zvlněných pruzích. Tato část arubského znaku symbolizuje svábytnost ostrova, ležícího v Karibském moři. Prátský stisk dvou rukou červené barvy v třetím zlatém poli zdůrazňuje bratrskou jednotu a spolupráci šest národnostních a jazykových skupin, žijících na ostrově, jakož i jejich mírumilovný vztah k ostatnímu světu. Ve čtvrtém červeném poli znaku představuje bílé kormidlo dopravy a turistický ruch, nejrozvinutější hospodářské odvětví arubské ekonomiky. Nad štitem je ležící červený nizozemský lev, symbol suveréna ostrova i celých Nizozemských Antil, Nizozemí. V dolní části štit obepínají dvě zelené vavřinové ratolesti svázané stuhou.

A dalším momentem, který byl při návrhu arubské vlajky respektován, je použití barev nizozemské vlajky jako odznaku Nizozemského království, jehož součástí Nizozemské Antily vedle metropole jsou (červená, bílá a modrá), tak i vlajek hlavních politických stran ostrova.

Všechny politické strany na Arubě mají svou vlastní barvu, které používají na vlaječky, plakáty, propagandní brožury, volební listky atd. Vlajka vládnoucího Lidového volebního hnutí (MEP) z níž byla do vlajky Aruby převzata žlutá barva, byla popsána ve 20. čísle *Vexilologie* (s. 276) a zelená barva vlajky Arubské lidové strany nebyla do arubské vlajky vůbec zahrnuta, vzhledem k velmi malému počtu jejich přívrženců a prakticky žádnému politickému vlivu. Červená barva čtyřcípé hvězdy pak připomíná barvu vlajky nejdůležitější opoziční strany, vlastenecké strany Aruby, do roku 1974 největší strany ostrova, o které se předpokládá, že tuto prioritu v příštích volbách získá nazpět.

Zatímco odbory a ostatní veřejné instituce přistupovaly k "blázňání kolem arubské vlajky" jako k "pouhé dětské hře", rozpoutal se v záklidu ostrý politický boj, který skončil odmítnutím ústřední antilské vlády i opozičních stran vyslat své zástupce na slavnostní inauguraci nové vlajky a hymny.

Ceremonie se konala 18.3.1976, v den volebního vítěství MEP r. 1974 a uspořádání velkého vítězného pochodu jeho přívrženců hlavním městem. Ve 20,30 hod. na fotbalovém stadionu královny Wilhelminy v hlav.městě ostrova Oranjestadu za zvuků valčíku "Aruba Dushi Tera" (Arubo, sladká zémě), který v r. 1954 na slova Rufo Nevera komponoval Padu Lampe a který poprvé zazněl jako národní hymna, zavlála prvně nová vlajka nad ostrovem. Na dvacet tisíc přihlížejících tento okamžik nadšeně aplaudovalo. I když nedošlo k tomu, čeho se opoziční předáci a ústřední antilská vláda nejvíce obávaly a čím také vysvětlovali svou absenci na obřadech, tj. k vyhlášení nezávislosti nebo k odtržení od ostatních pěti ostrovů Nizozemských Antil, politická situace na ostrově se po inauguraci ostrovní vlajky dále přiostřila.

Po několika insultacích a znesvěceních arubské vlajky již 22.3.1976 prohlásil Betico Croes v televizi, že byly podniknuty kroky proti osobám, jež zhanobily arubskou vlajku, apeloval na občany ostrova, aby podnikli kroky proti všem, kteří prokáží pohrdání arubskou vlajkou a vyzval ministerstvo spravedlnosti (v jeho čele stojí hlavní Croesův oponent, vůdce PPA Leo Chance), aby co možná

nejdříve přijalo potřebná zákonné opatření a stanovilo sankce za napadení arubské vlajky. Vyrozhodným celé hysterie kolem zavedení nové arubské vlajky byl příkaz prokurátora stáhnout nizozemskou vlajku před budovou ostrovní správy, kde vlála vedle vlajky arubské (předtím zde vlála s vlajkou Nizozemských Antil). Důvodem pro odstranění nizozemské vlajky byl fakt, že vlajka Nizozemského království nemůže vlát vedle neoficiální vlajky. Na tento zákon odpověděl Croes podáním žaloby na ministerského předsedu Nizozemských Antil Juancho M.G. Evertse, jeho ministra spravedlnosti Chanceho, vydavatele dvou největších antilských deníků a další osoby. Žaloby byly založeny na poznámkách zmíněných politiků, kvalifikujících Croesovy akce jako "dětinské a fašistické". Tento krok vůdce Lidového volebního hnutí je všeobecně považován za "poslední křeč Croesovy vlády", která přinesla lidu ostrova mnohem více zastraňování, avérole, zneurívání moci a prázdných slov než slibovaného klidu, blahobytu a demokracie.

A čím tento článek o "nejdiskutovanější vlajce roku 1976" uzavřít? Snad slovy Anne del Prado z jejího citovaného článku: "Je třeba pochopit, že si lidé přejí mít vlajku, prvek označující jejich svébytnost. Provincie, města, kluby atd. mají vlajky, tak proč ne ostrov? Nicméně, vlajka by měla představovat všechny lidi, tato vlajka však stojí jako symbol rozdělení lidí, místo aby v nich vyvolávala pocit jednoty."

Literatura:

A. del Prado: MEP - A Punch in the Nose, Flag Bulletin XV:4, 1976

Vlag van Aruba, Vexilla Nostra, č. 83, 1976

J.Martykán-P.Fojtík: Vlajky svobody: Nizozemské Antily, Vexilologie č. 20, 1976

Autor děkuje H. Bartošíkové za spolupráci při překladech holandských textů.

NOVÉ VLAJKY

VÝCHODNÍ TIMOR

Bxilové východotimorské vedení, sídlicí v australském městě Sydney, užívá jinou vlajku, než se dosud uvádělo. Její list je červený, v žerdové části má žlutý trojúhelníkový klin a v něm další kratší klin černý. V černém klínku je bílá pěticípá hvězda.

W.S.

BASKICKO

Naši informaci o baskické národní vlajce z minulého čísla doplňujeme v příloze jejím vyobrazením. Podle sdělení španělského zastupitelského úřadu v Praze Čes. televizi je šířka ramen bílého středového kříže stejná jako šířka ramen zeleného ondřejského kříže (přibližně 1/14 délky vlajky). Pokud se baskická vlajka vyvěšuje na úředních budovách, musí podle nařízení ministerstva vnitra vedle ní vlát také španělská státní vlajka. K informaci o historii země doplňujeme, že návrh na obnovení baskické autonomie přislíbila španělská vláda předložit novému parlamentu, který má být zvolen v červnu tohoto roku.

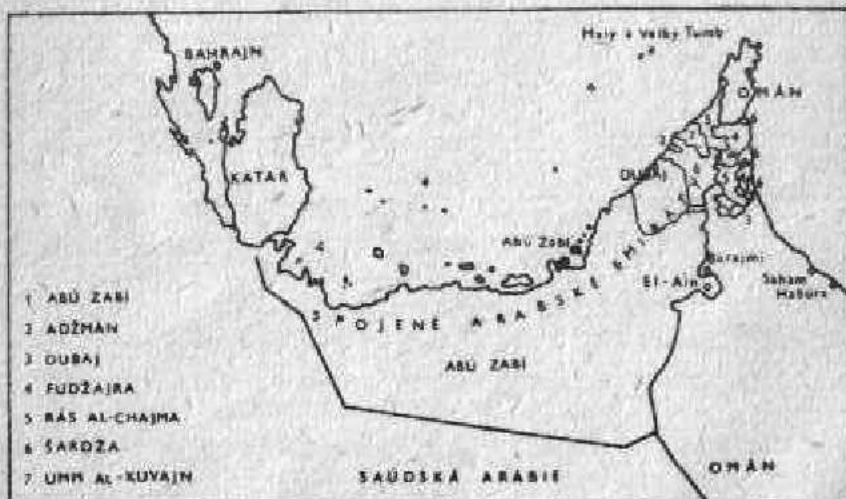
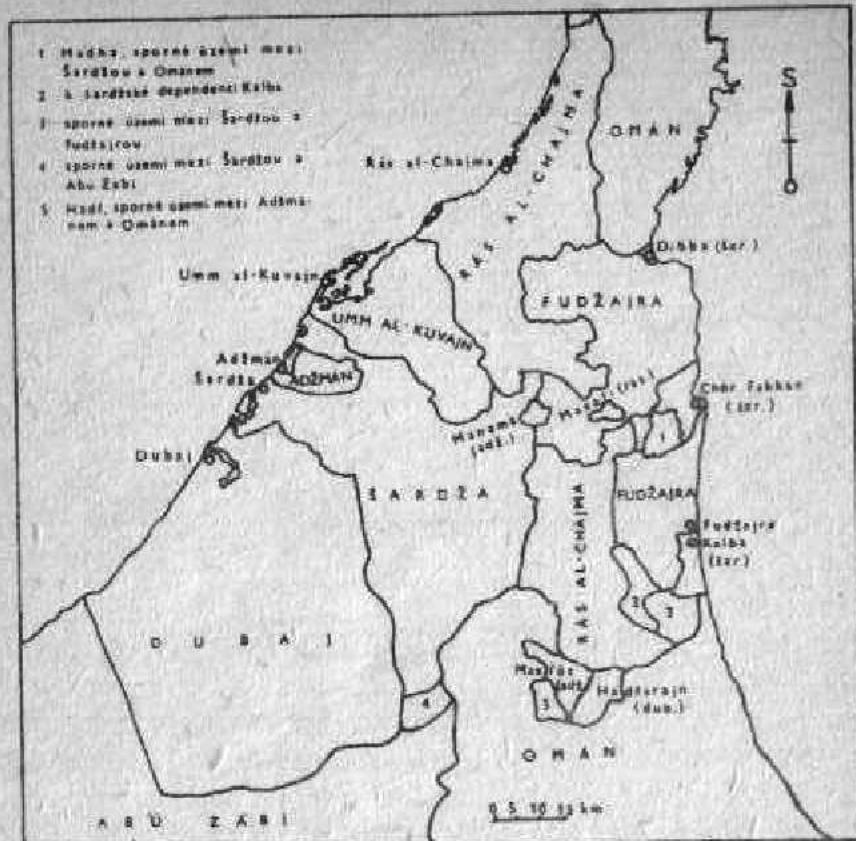
-pf-

MAYOTTE

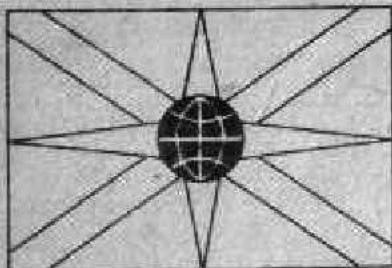
Dne 28.11.1976 byl ve Francii publikován zákon, podle kterého ostrov Mayotte s několika malými okolními ostrůvky v Komorském souostroví tvoří "území společenství Francouzské republiky". Prohlášení ostrova zámořským departementem Francie se opírá o výsledky referenda z 8.2.1976, ve kterém většina obyvatel hlasovala pro připojení Mayotte k Francii. Ostrov Mayotte (363 km², 28 tis. obyvatel) je důležitým strategickým bodem, bez většího hospodářského významu. Profrancouzské nálady mezi obyvateli podporuje vládnoucí Strana mayottského hnutí (Parti du Mouvement mahorais).

Jako v ostatních zámořských francouzských departementech se i na Mayotte používá francouzské trikolory.

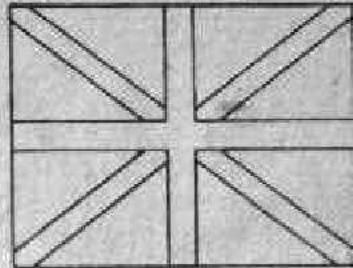
-jm-

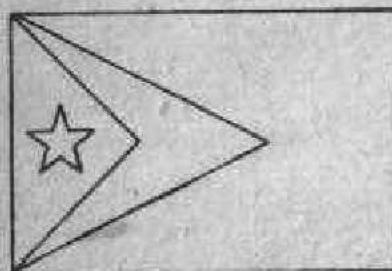
MAPY SPOJENÝCH ARABSKÝCH EMIRÁTŮ

POVOLZSKÝ VEXILOLOGICKÝ KLUB

BASKICKO

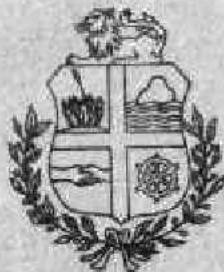
VÝCHOVNÍ TIMOR

MARTHA'S VINEYARD A NANTUCKET

MALGASSKO

ANUBA

GUINÉ-BISSAU

OSTROV SVATÉHO TOMÁŠE A PRINCŮV OSTROV

Demokratická republika ostrova sv. Tomáše a Princova ostrova patří mezi ty země, z nichž je velmi obtížné získat vexilologické a heraldické informace. Ačkoliv nezávislost republiky byla vyhlášena téměř před dvěma roky, stále ještě neznáme podobu jejího státního znaku. Státní vlajku jsme popisali Vexilogii č. 16, s.188. Z nejnovějších zpráv (FB XIV:6) vyplývá, že poměr vodorovných pruhů na státní vlajce má být 1:2:1 a poměr stran vlajkového listu 1:2. Červený klín připomíná krev prolitou v boji za nezávislost. Dvě černé hvězdy představují nejen dva ostrovy, jejichž jména se objevují v názvu republiky, ale zároveň připomínají, že lid a národ je částí černé Afriky. Zelené pruhy symbolizují zelené lesy a moře, jež obklopují kokosníkové farmy poskytující živobytí většině národa. Zlutý pruh značí půdu ostrovů.

sbr

NOWÉ STÁTNÍ ZNAKY

KAMERUN

Zároveň se změnou státní vlajky byla v Kamerunu provedena i úprava státního znaku tak, aby vyjadřoval jednotu země na rozdíl od dřívějšího federativního uspořádání.

Vlajka i znak republiky jsou stanoveny ústavou, hlava I., článek 1. Poněkud neheraldický popis znaku v této ústavě zní: "Znak Sjednocené republiky Kamerunu tvoří štit dělený čpaci, nad nímž nahore je nápis: République-Unie du Cameroun. Štit je nesen dvěma zkříženými liktorskými svazky, pod ním je heslo: Paix, Travail, Patrie. Štit je složen ze zlaté hvězdy na zeleném poli a z červeného trojúhelníku, na němž je mapa Kamerunu v modré barvě a na ní meč a váhy spravedlnosti, vše černé." Poněvadž zatím není známo grafické rozvržení štítu, lze z popisu usuzovat, že v zeleném poli je zlatá hvězda a na ní trojúhelník se znamením meče a vah.

Jiří Louda

MALGAŠSKO

GUINEA-BISSAU

Za zaslání obrázků nových státních znaků děkujeme W. Bruckovi.

lm

ZAJÍMAVOSTI

MARTHA'S VINEYARD A NANTUCKET

Jihovýchodně od amerického státu Massachusetts leží malé ostrůvky Martha's Vineyard, Nantucket a Cuttyhunk. Žije na nich trvale asi 15,5 tis. obyvatel, kteří se vyslovili v prvních dubnových dnech r. 1977 proti zrušení svého za-stoupení v dolní sněmovně massachusettského zákonodárného sboru, v němž se při reorganizaci počet poslanců snížil z 240 na 160. V drobných městech na ostrovech se konají schůze a shromáždění, které požadují odtržení ostrovů od Massachussettu. Tato otázka již nabyla aktuálnosti a do-konců sousední státy Vermont, New Hampshire, Connecticut a Rhode Island projevily o ostrovy zájem, pokud by své od-tržení uskutečnily. To by ovšem musel schválit Kongres USA a zejména zákonodárný sbor státu Massachusetts.

Na ostrovech zavlála při této příležitosti nová vlajka. Podle informace a vyobrazení v listu International Herald Tribune z 8.4.1977 jde o tmavomodrý obdélník, na němž je poněkud blíž k žerdi umístěn oranžový disk představující slunce a přes něj je položena bílá silueta letícího moř-ského racka; racek letí k vlajícímu okraji vlajky. Dojde-li akutěně k odtržení těchto ostrůvků a jaký bude jejich případný nový statut ukáže teprve budoucnost.

-pf-

POVOLŽSKÝ VEXILOLOGICKÝ KLUB

Zájem o organizované studium vlajek a praporů neustále vzrůstá na celém světě. Jestliže v roce 1962 existovala jen jedna vexilogická instituce, o 15 let později napo-čítáme již téměř 20 institucí a společnosti ve třech svě-tadilech. Je radostné, že země socialistického tábora jsou zastoupeny již dvěma vexilogickými kluby. Dne 11. 9. 1975 totiž zahájil svou činnost Povolžský vexilogic-ký klub, jenž byl ustaven při Klubu mezinárodní druzby v saratovském lékařském institutu. Zpočátku jej tvořila jen skupina deseti studentů ze saratovské univerzity a lékařského institutu. V současné době (duben 1977) počet členů klubu, kteří se pravidelně zúčastňují schůzí, do-sáhl již čísla 24.

Dalších lo vexilogogů z různých částí Sovětského svazu

(Rostov na Donu, Leningrad, Orenburg) udržuje s klubem písemné kontakty. Klubovní činnost omezenou zatím jen na přípravu vexilogických přednášek a výstavek řídí tříčlenný výbor ve složení: předseda A.B.Kuzněcov, jednatel M.V.Revnivcev, pokladník A.M.Stěsíkov.

Vlajka Povolžského vexilogického klubu byla schválena 11.6.1976. Jejími autory jsou M.V.Revnivcev a A.B.Kuzněcov. Jako předloha jim posloužila známá ondřejská vlajka, užívaná na lodích carského Ruska. Vlajku klubu tvoří bílý list s modrým úhlopříčným křížem, na nějž je položena červená růžice. Její střed překrývá zjednodušená kresba černé zeměkoule se zlatými (žlutými) poledníky a rovnoběžkami. Poměr šířky listu k jeho délce je 2:3.

Věříme, že v krátké době budeme moci informovat i o ustavení obdobné společnosti polských kolegů. Zpráva o vytvoření polské vexilogické společnosti, uvedená v publikaci Vlajky, znaky zemí světa a v 19. čísle Vexiologie, byla naneštěstí předčasná.

abr

VEXILOLOGIE - zpravodaj Vexilogického klubu při Obvodním kulturním domě v Praze 3, Kalininova tř.20, 130 00 Praha 3. Vychází neperiodicky a je určen pouze členům klubu. Toto číslo připravili ing.J.Martykán, ing.A.Brožek a dr. L. Mucha. Výtvarně spolupracoval ing.M.Kroupa, mapu nakreslila A.Jílková.

Květen 1977

č. 23